

TURINYS

Žodis skaitytojui 5

VILNIAUS UNIVERSITETAS: POLITINĖS IR ISTORIOGRAFINĖS KOLIZIJOS (vietoje įvado).

Doc. A. Bumblauskas 7

I. UNIVERSITETO ĮKŪRIMAS.

Prof. E. Gudavičius 17

UNIVERSITETO IŠTAKOS 17

Mokyklų atsiradimas Lietuvoje 17

Žinių ir mokymo lygis 18

Viduriniojo mokslo susiklostymas 29

Vilniaus jėzuitų kolegija 32

VILNIAUS AKADEMIJOS ĮSTEIGIMAS 37

II. ACADEMIA ET UNIVERSITAS

VILNENSIS (1579–1773) 41

ANKSTYVOJI UNIVERSITETO RAIDA.

Prof. E. Gudavičius 41

Akademijos struktūra ir mokymo
organizavimas 41

Mokslo pobūdis ir lygis 45

SENOJO UNIVERSITETO

SUKLESTĖJIMAS (1600–1655)

Prof. A. Šidlauskas 52

Universiteto administracinis
valdymas 52

Mokslo laipsniai 56

Rektoriai ir profesoriai 62

Universiteto studentai 65

Filologijos dalykai Vilniaus

universitete 70

Lituanistika Vilniaus universitete 74

Lietuvos istorija universitete 79

Filosofija Vilniaus akademijoje 82

Teologijos dalykai akademijoje 86

Teisės fakulteto organizavimas 91

Universiteto biblioteka ir spaustuė 93

UNIVERSITETO NUOSMUKIS IR

BANDYMAI PERSITVARKYTI

(1655–1773) 96

Nuosmukio priežastys 96

Kelias į pertvarkymus. Filosofija ir

gamtos mokslai universitete 97

Istorijos dėstymo pradžia universitete.

Lituanistika 100

III. LIETUVOS DIDŽIOSIOS

KUNIGAİKŠTYSTĖS VYRIAUSIOJI

MOKYKLA (1773–1803).

Prof. A. Šidlauskas 103

EDUKACINĖ KOMISIJA 103

Komisijos įkūrimas 103

Komisijos nariai 104

Komisijos veikla 106

UNIVERSITETO REFORMOS 108

Esminiai pertvarkymai 108

Vilniaus universiteto iškilimas 111

Kiti universiteto pertvarkymai	113	UNIVERSITETO ŪKIS	164
NAUJOS TENDENCIJOS LIETUVOS		Universiteto finansai	164
MOKSLE	117	Universiteto pastatai	167
Matematika ir astronomija	117		
Gamtos mokslai	118	V. VILNIAUS UNIVERSITETO	
Medicina	119	PALIKIMAS IR ATKŪRIMO	
Teisė	121	PROJEKTAI.	
Istorija	122	<i>Dr. A. Kulakauskas</i>	169
Filologija	123		
Filosofija	123	VILNIAUS MEDICINOS-CHIRURGIJOS	
Architektūra ir dailė	124	AKADEMIJA	169
Biblioteka ir spaustuvė	125		
		Įkūrimas, struktūra,	
IV. IMPERATORIŠKASIS VILNIAUS		dėstomieji dalykai	169
UNIVERSITETAS (1803–1832).		Profesorai	172
<i>Prof. M. Jučas</i>	127	Studentai ir studijų tvarka	174
		Akademijos uždarymas	174
MOKSLAS IR MOKYMAS	127		
Bendroji raida	127	VILNIAUS ROMOS KATALIKŲ	
Fizikos ir matematikos skyrius	129	DVASINĖ AKADEMIJA	176
Medicinos skyrius	136		
Moralės ir politinių mokslų		UNIVERSITETINĖS TRADICIJOS	
skyrius	139	ŠVIESA	178
Literatūros ir meno skyrius	145		
Lituanistika	148	Astronomijos observatorija	178
		Vilniaus medicinos mokslinė	
MOKYMO PROCESO		draugija	179
TOBULINIMAS	150	Kitos buvusio universiteto	
Pasirošimas profesūrai užsienio		patalpose veikusios įstaigos	180
universitetuose	150	Svarbesni Lietuvos kultūrai buvusių	
Mokslo laipsniai	153	Vilniaus aukštųjų mokyklų	
Mokslo kabinetai	155	profesorių ir auklėtinių darbai	180
ADMINISTRACINIAI PAKITIMAI	157	VILNIAUS UNIVERSITETO	
Universiteto valdymas	157	ATKŪRIMO SUMANYMAI	182
Bandymai pertvarkyti universiteto			
valdymą	158	Vilniaus universiteto atkūrimo	
1828 m. universiteto nuostatų		sumanymai iki 1863 m.	182
projektas	159	Aukštosios mokyklos kūrimo	
Universiteto uždarymas	161	sumanymai rusifikatorių	
		planuose	183
		Aukštosios mokyklos atkūrimo	
		Vilniuje klausimas XIX a. pabaigoje	
		– XX a. pradžioje	183

VI. VILNIAUS UNIVERSITETO
ATKŪRIMAS IR DU JO RAIDOS
KELIAI (1918–1940) 187

UNIVERSITETO ATKŪRIMAS
(1918–1919).
Doc. S. Jegelevičius 187

Pirmasis bandymas atkurti
universitetą 187
Sumanymai įkurti lenkiškąjį
universitetą 190
Darbo universiteto įkūrimo
deklaravimas 192
Lenkiškojo universiteto įkūrimas 194

LENKIŠKASIS STEPONO BATORO
UNIVERSITETAS VILNIUJE
(1919–1939) 200

Universiteto atidarymas ir pirmieji
žingsniai 200
Lietuvių kalbos katedros klausimas .. 203
Profesoriai ir studentai 205
Mokslo tyrimo darbas 214
Biblioteka 220

LIETUVOS (VYTAUTO DIDŽIOJO)
UNIVERSITETAS KAUNE.
Dr. S. Kaubrys 223

Aukštieji kursai Kaune 223
Lietuvos universiteto įkūrimas
Kaune 1922 m. 224
Lietuvos universiteto reforma
1922–1940 m. 226
Universiteto materialinė mokslo ir
mokymo bazė 228
Universiteto klausytojai ir
studijos 229
Mokslo tiriamasis darbas universitete
1922–1940 m. 231

LIETUVIŠKO UNIVERSITETO
FORMAVIMAS VILNIUJE.
Doc. S. Jegelevičius 235

1939 m. Lenkijos tragedija ir
Vilniaus universitetas 235
Lietuviškojo universiteto kūrimo
Vilniuje paruošiamieji darbai 237
Lietuviškojo universiteto formavimo
Vilniuje pradžia 238
Lietuviškojo Vilniaus universiteto
restitucija 243

VII. NEGANDŲ LAIKOTARPIS
(1940–1944).
Doc. S. Jegelevičius 247

UNIVERSITETO SOVIETIZACIJOS
PRADŽIA 247

Pirmieji pertvarkymai 247
Universiteto veikla sovietizacijos
aplinkoje 250

VOKIEČIŲ OKUPACIJA 257

Karo pradžia ir nauji
pertvarkymai 257
Universiteto veikla ir jos
savaržymai 258
Studijos pogrindyje 262

VIII. VILNIAUS UNIVERSITETAS
1944–1990 METAIS.
Prof. V. B. Pšibilskis 265

VILNIAUS VALSTYBINIS
UNIVERSITETAS (1944–1955) 265

Karo ir hitlerinės okupacijos
nuostoliai. Universiteto
atkūrimas 265
Struktūra, materialinė bazė 268
Vadovavimas universitetui 269
Personalas dvasinio ir fizinio teroro
sąlygomis 271
Mokslo tiriamojo darbo pradžia ir
jo ideologavimas 278

Studentų kontingentas	280
ir jų nuotaikos	280
Mokymas ir auklėjimas	284
VILNIAUS VALSTYBINIS	
VINCO KAPSUKO	
UNIVERSITETAS (1955–1990)	286
Struktūra ir materialinės bazės raida	286
Akademinio atsinaujinimo pradžia ..	289
Antinacionalistinė kampanija	291

Žlugusių vilčių metai	296
Universiteto mokslas: laimėjimai ir	
pradarimai	301
Akademinis jaunimas: priėmimas,	
mokymas, idėjinis niveliavimas	309

**IX. VILNIAUS UNIVERSITETAS
KELYJE Į EUROPA:
VIZIJA IR TIKROVĖ.**

<i>Prof. R. Pavilionis</i>	319
----------------------------------	-----